

Szerkesztési Iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek. Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 110. szám.

Hétfő, május 15

A vármegye tavaszi közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, május 15

A vármegye mai rendes tavaszi közgyűlése mindenképpen a nagystilű gyűlések sorába tartozik.

A zsufolt ülésteremben magas színvonalon, nemes eszmecsere folyik a vármegye közéletét mélyebben érintő ügyek körül s általános egyhangú megértés uralkodik az ügyek igazságos és méltányos elintézésében, amelyet sehol sem zavar diszsonáns hang.

A közgyűlés a gyász szomorú akkordjaival indul meg, amikor az elnöklő dr. Dellimanic Lajos főispán szép szavakkal megemlékezik Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter haláláról, majd a törvényhatóságnak több időközben elhunyt nagyérdemű tagjáról.

Azután következik az örömteljes üdvözlés szava Babics József kitüntetésénél.

Ezt a komoly tiltakozás hangja követi a szeged—nagybecskereki vasúttársaság részéről vasuti menetrendünk ellen elkövetett sérelmes eljárás miatt, majd lesujt az igazság pallósa a nagycsanádi jegyzőválasztás körül elkövetett üzérkedésekre, amely persze szerencsére csak magában álló eset. Magas színvonalú szép közjogi vita hangzik el ezután a szenthuberti jegyzőválasztás dolgában, amelyet mindenki egyhangú tetszéssel hallgat.

Hasonló szép eszmecsere hallhatunk a tisztviselők drágasági pótlékánál, amelynél egyrészt a magasabb fizetésű tisztviselők nemes lemondását tapasztalhattuk kisebb fizetésű társaik javára, másrészt a törvényhatóságnak szinte versenyző jóindulatát azíránt, hogy tisztviselőinek segítséget nyújtson.

Egyhangú lelkesedéssel léptette elő a törvényhatóság két régi érdemes tisztviselőjét Uzbasich Gáspár és Hadfy Károly főszolgabírákat is s hasonló egyhangúsággal töltötte be a közigazgatási bizottságban az elhunyt dr. Mangold Samu székét a törvényhatóság régi tevékeny tagjával, dr. Pollák Győzővel.

Mint mindig, ezuttal is, kiváló érzéket tanúsított a törvényhatóság a kulturális ügyek iránt, egyhangú készséggel honorálva a kultúregyesület előterjesztéseit és kéréseit.

Ezek a kiemelkedő főbb mozzanatai a mai tavaszi közgyűlésnek, amely egész lefolyásában teljes mértékben méltó volt Torontá vármegye kiváló értelmiségű közönségéhez.

A mai közgyűlésről különben alábbi tudósításunk számol be részletesen:

Dr. Dellimanic Lajos főispán 10 óra után élénk éljenzés közben elfoglalja az elnöki széket s a közgyűlést megnyitja.

Az elnöklő főispán a közgyűlést

gyászje'entésekkel

vezeti be, amelyek során mindenekelőtt mély megindulással emlékezik meg Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter haláláról, amelylyel rendkívül veszteség érte az országot. A mély gyászt és fájdalmat csupán csak az a tudat enyhítheti, hogy az ő életéből késő unokáink is erőt fognak meríteni arra, hogy miképpen lehet önzetlen, fáradhatatlan és hőcs munkássággal a hazát szeretni és szolgálni. Indítványozza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvileg örökítse meg gyászát és mély részvétét s egyben intézzen részvétíratot a kormányhoz és részvétíratot a gyászoló özvegyhez.

Az indítványt a közgyűlés egyhangulag magáévá teszi.

Ezután az elnöklő főispán az időközben elhunyt bizottsági tagokról emlékezik meg s jelenti, hogy dr. Mangold Samu, Solymos Gusztáv, Bäcker János és Miksics Vince elhunytak. Különösen mély részvétellel szól dr. Mangold Samu és Solymos Gusztáv emlékeről, mint akik régi lelkes és buzgó munkásai voltak a vármegye közéletének, amiért is indítványozza, hogy a közgyűlés fejezze ki jegyzőkönyvi részvétét elhunytuk fölött s intézzen részvétíratot a gyászoló özvegyekhez. Ugyancsak indítványozza, hogy Bäcker János és Miksics Vince halála fölött szintén fejezze ki jegyzőkönyvi részvétét.

Az indítványokat a közgyűlés egyhangulag magáévá teszi.

A gyászjelentésekről az elnöklő főispán egy örvendetes eseményre tért át. Ez az örvendetes dolog

Babics József kitüntetése.

A főispán meleg szavakkal szól Babics József törvényhatósági bizottsági tagnak a közéletben kifejtett buzgó és nagyhasznu tevékenységéről és kiváló érdemeiről, amelyekért a király az udvari tanácsosi méltósággal tüntette ki. Indítványozza, hogy a közgyűlés ebből az alkalomból intézzen üdvözlő iratot Babics Józsefhez.

Az indítványt a közgyűlés zajos éljenzéssel egyhangulag elfogadta.

A szeged—nagybecskereki vasut mizériái.

Napirend előtt Mencezer Lipót bizottsági tag sürgős interpellációt intéz az alispánhoz, a vasuti menetrendben május elsejével történt sérelmes változtatás miatt. Eseteiti, hogy amugy is nehéz közlekedési viszonyainkra milyen kárral jár a nagykiskindai vonat menetrendjének megváltoztatása. Bár már több oldalról lépések történtek a sérelem orvoslására, mégis szükségesnek tartaná, hogy a törvényhatóság is vesse közbe magát nagy súlyával. Kéri az alispánt, adjon fölvilágosítást az ügy állásáról, másrészt tegyen a törvényhatóság lépéseket a sérelem sürgős orvoslására.

Jankó Ágoston alispánnak nincs észrevétele az ellen, ha a törvényhatóság egész egyetemében helytelennek mondja ki a szeged—nagybecskereki vasúttársaság részéről elkövetett sérelmet, de mégis fölüllegesen tartja, hogy a törvényhatóság külön is közbe lépjen, mert előzőleg már több oldalról, így a közigazgatási bizottság részéről is erélyes lépések történtek. A sérelem orvoslása iránt, azonkívül a vasúttársaság kebelében is megindult a mozgalom, hogy a régi menetrend mielőbb helyreállítsák.

Mencezer Lipót, majd Jankó Ágoston ismételt felszólalása után a közgyűlés az alispán álláspontjára helyezkedett.

A vármegye zárszámadása. — Főszolgabírák előléptetése. — Új közigazgatási bizottsági tag.

Dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző ismerteti a napirend első tárgyát, a vármegye 1910.

évi zárszámadásait s kéri, hogy a törvényhatóság vegye azokat jóváhagyólag tudomásul s a felelős számvevőknek adja meg a főmentést. A közgyűlés egyhangulag ilyen értelemben határoz.

Most a törvényhatóság közfelkiáltással a VII-ik fizetési osztályba lépteti elő Uzbasich Gáspár csenei és Hadfy Károly nagyszenmiklósi járási főszolgabírákat.

A dr. Mangold Samu halálával megüresedett közigazgatási bizottsági tagnak töltötte be ezután a közgyűlés s 73 szavazattal 1 ellenében 1911. évi december hó 31-éig terjedőleg a közigazgatási bizottság tagjává választja dr. Pollák Győzőt, a törvényhatóság régi érdemes tagját.

Megsemmisített jegyző választások.

Itt két jegyzőválasztás ügye került sorra, amelyek közül az egyik már régebben képezi a vármegye kínos szenzációját.

Ez a jegyzőválasztás a nagycsanádi ismeretes választás, amely ellen azt a vádat emelték, hogy itt a választás alkalmával a megválasztott jegyzőtől a választás előtt pénzt vettek, illetőleg egy tizezer koronás váltót irattak alá vele választásának előmozdítására.

A törvényhatóság multkoriban elrendelte ez ügyben a vizsgálatot, amelynek során bizonyított, hogy tényleg történt ilyen manipuláció a választás körül.

Enek folytán, bár a választás formailag kifogástalan volt, az állandó választmánynak az az álláspontja, hogy a közérkölcset mélyen sértő ilyen üzérkedést erős kézzel el kell fojtani s javasolja, hogy a választás megsemmisítsék.

Dr. Chiroi Demeter ebben az üzérkedésben büntetendő cselekményt is lát fennforogni, miért is az állandó választmány javaslatát azzal kívánja megtoldani, hogy a törvényhatóság határozatának jogerőre emelkedése után az ügyet az illetékes kir. ügyészséghez tegyék át.

A törvényhatóság egyhangulag elfogadja az állandó választmány javaslatát dr. Chiroi Demeter kiegészítésével.

A másik jegyzőválasztás nehézsége elvi kérdés körül volt Ugyanis a mult hónapban Szenthuberten volt jegyzőválasztás, amikor a mostani jegyzőt néhány szótöbbséggel választották meg jegyzőnek. Ezt a választást megfellebbezték azon a címen, hogy Róbert pármái herceg három községben főkvi uradalma 3 szavazattal vett részt a választáson, holott csak egy szavazathoz van joga.

Az állandó választmány álláspontja az volt, hogy a választás hagyassék jóvá, mert a belügyminiszter határozata szerint testületek annyi szavazattal vehetnek részt községi közegek választásában, ahány községben szavazatuk van.

E körül most érdekes vita indult meg, amelyet Kéler Ákos m. főügyész vezetett be. A tiszti főügyész az állandó választmány javaslata ellen foglal állást, mert közjogunk nem ismer olyan választást, amelynél ugyanazon jog gyakorlásánál valakinek egynél több szavazata legyen. A maga részéről azt indítványozza, hogy miután ez alapon a szavazatok számbavétele és összeadása helytelen, viszont a hármasszavazat leszámításával helyes összeadás mellett a kisebbségben maradt jelöltnek van többsége, a kisebbségben maradt jelölt nyilvánításuk megválasztottnak. A választás megsemmisítése nem szükséges, mert egyebekben szabályszerűen folyt le.

Hollinger Károly az állandó választmány javaslata mellett szólal föl, mert az uradalom három külön községben birt szavazati joga szerinte külön-külön számítandó.

Dr. Annau Ernő csak részben járul a főügyész álláspontjához, amennyiben a szavazás helytelenségét hangoztatja, de szerinte arra nincs joga a törvényhatóságnak, hogy a választást úgy korrigálhassa, hogy a másik jelöltet mondja ki megválasztottnak. Ehhez csak a kuriának van joga képviselőválasztásnál. Azt indítványozza, hogy a törvényhatóság semmisítse meg a választást.

Fagylalt

cukrást szerződtetni, ami által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönség fagylalt, jegeskáv és mindenemű igényeit folyó hó 13-dikától minden tekintetben teljesen kielégíthetjük. — Kitünő zenekar és elsőrangú kiszolgálásról gondoskodik, amiért is vagyunk bátrak magunkat a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába ajánlani

527-73

Buzeczky és Kutrovits, — Korona szállodás.

Jegeskáv

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy ismét sikerült az idei fagylalt szezonra a híres Genton József bécsi

közönség fagylalt, jegeskáv és mindenemű igényeit folyó hó 13-dikától minden tekintetben teljesen kielégíthetjük. — Kitünő zenekar és elsőrangú kiszolgálásról gondoskodik, amiért is vagyunk bátrak magunkat a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába ajánlani

Jankó Ágoston alispán szerint dr. Annau Ernő téved abban, hogy ilyen korrigálásához csak a kurának volna joga. A közigazgatási bíróság már számtalan esetben döntött így. Mindazonáltal elfogadja Annau Ernő indítványát, mert ez ügyben nem a hibás számítás a fő, hanem az elvi kérdés eldöntése. Ennek folytán ő is a választás megsemmisítését tartja szükségesnek.

Kéler Ákos főügyész visszavonja indítványát, amire a közgyűlés az állandó választmány javaslatának elvetésével a választást megsemmisíti.

A két választás ügyének elintézése után

A vármegyei alkalmazottak drágasági pótléka

került sorra. Az ügyet Szilágyi Albert előadó ismertette s előadta, hogy a drágaság állandó növekedése folytán szükséges a megélhetési gondokkal küzdő vármegyei alkalmazottakat valamelyest gyámolítani. Az állandó választmány erre vonatkozólag azt javasolja, hogy az összes vármegyei alkalmazottak a VIII-ik fizetési osztályig drágasági pótlékban részesítendők az 1911-ik évre, olyképpen, hogy a VIII. fizetési osztályban levő tisztviselők fizetésük 6%-át, a IX. fizetési osztályban levők 8%-át, a X. fizetési osztálybeliek pedig fizetésük 10%-át kapják drágasági pótlékként és pedig a nők a százalék teljességében, a nőtlenek pedig a százalék felét. A közigazgatási gyakornokok 150 korona segélyt kapjanak, a segéd és kezelőszemélyzet női tagjai pedig Nagybecskereken, Nagykirindán és Pancsován 10%-ot a nőtlenek 5%-ot, míg a többi helyeken a nők 8%-ot, a nőtlenek 4%-ot kapjanak. A szolgák drágasági pótléka 10%-ban volna megállapítandó.

Azonkívül javasolja az állandó választmány, hogy hívja föl a törvényhatóság az alispánt, miután a drágaság állandó jellegű, a vármegyei alkalmazottak státuszrendezése pedig a tisztviselők elenyésző százalékára lesz kedvező, tegye tanulmány tárgyává miképpen lehetne állandó működési pótlékkal a vármegyei alkalmazottak fizetését javítani.

E körül most ismét érdekes eszmecsere indult meg.

Nevezetesen Steinitzer Géza bizottsági tag nem tartja méltányosnak, hogy a drágasági pótlékból kihagyják a VI—VII. fizetési osztálybeli tisztviselőket, mikor azok éppen úgy érzik a drágaságot. Azt indítványozza, hogy a drágasági pótléket rájuk is terjesszék ki.

Jankó Ágoston alispán kifejti, hogy ha arról volna szó, hogy a fizetést emeljék, akkor csakugyan nem volna igazságos valamely fizetési osztályt kihagyni. De itt csak drágasági pótlékról van szó. A drágaság pedig a kisebb fizetéseket érinti súlyosabban, mert náluk megélhetési nehézséget okoz, míg a magasabb fizetési osztálybelieknek módjukban van igényeiket esetleg némileg leszállítani. E mellett a vármegyének a drágasági pótléka csak korlátozott összeg áll rendelkezésre, úgy, hogy ha a drágasági pótléket mindenre kiterjesztenék, akkor az a kisebb fizetéseket rovására esnék. Hálával és köszönettel fogadja Steinitzer Géza bizottsági tag valamint a törvényhatóság többi tagjainak látható jóindulatát a tisztviselők iránt, de miután a vármegye anyagi ereje most nem bírja el a jóindulatát, kéri, hogy azt halasszák akkorra, mikor a fizetésjavításról lesz szó. (Zajos eljenzés és tetszés.)

Steinitzer Géza az alispán szavai után visszavonja indítványát.

Dellimanics Lajos főispán az alispán szavaira csak azt jegyzi meg, hogy a magasabb fizetési osztályú tisztviselők éppen úgy érzik a drágaság súlyát mert rájuk viszont nagyobb társadalmi kötelezettségek nehezdednek. Miután azonban a vármegye korlátozott anyagi eszközei miatt ettől ezúttal el kell tekinteni, a maga részéről is az állandó választmány javaslatát ajánlja elfogadásra.

Ezután névszerű szavazással a közgyűlés egyhangúlag elfogadja az állandó választmány javaslatát.

Egyéb ügyek.

Két kisebb dolog elintézése után dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző előadásában tárgyalásra került ügyek közül kiemelik a következőket:

Somogyvármegye átiratát az örökösödési adó kiszabásának tervbe vett megváltoztatása tárgyában partolják.

Bács-Bodrogvármegye feliratát fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok családtagjainak segélyezése tárgyában partolják.

Verecz város törvényhatósági bizottságának a katonai tulkövetelések ellen az országgyűlés képviselőházához intézett tiltakozó feliratát egyszerűen tudomásul veszik.

A kulturregyesület előterjesztései.

A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület előterjesztést intézett a törvényhatósághoz, hogy a vármegye községeiben létesítsen szövő-bizottságokat, amelyeknek célja odairányulna, hogy felkutatásuk és a viszonyoknak megfelelően alkalmazásuk mindazt, ami az életnek szebbé, kellemesebbé és

diszesebbé tételére alkalmas. E bizottságok tevékenysége kiterjedne a község közérdekű tevékenységében a szépnek, az egészségesnek, hasznosnak érvényesítésére azonkívül általában a jóízűségnek, a műveltségnek a terjesztésére.

A vármegye alispánja, mint a kulturregyesület alelnöke erre nézve gondos tervezetet is dolgozott ki s az állandó választmány azt javasolja, hogy hivassanak föl az összes községek ilyen szövő bizottságok alakítására az alispán terve szerinti működéssel.

A törvényhatóság egyhangúlag ilyen értelemben határoz.

Ugyancsak a kulturregyesület kérelmére a törvényhatóság az egyesület kulturális céljaira 4000 kor. rendes évi segélyt szavaz meg, valamint a nem magyar ajkú gyermekeknek a nyári szünidőben magyar vidékre való kitelepítésére 1000 koronát szavaz meg.

Fölhívja továbbá a kulturregyesületet a törvényhatóság az Országos közművelődési tanács által indított „Vasárnapl könyv” akció támogatására.

Ezután a többi kisebb jelentőségű ügyeket intézték el vita nélkül az állandó választmány javaslati szerint s ezzel a közgyűlés véget ért.

Népoktatási ügyek.

— Iskolai bizottságok ülése. —

— Az egyhuzamban való tanítás. — A vizsgák kitzése. — Az inasiskolák. — Tanoncotthon Nagybecskereken. — Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, május 15.

A nagybecskereki állami iskolai gondnokság, valamint a kereskedő- és ipariskolai bizottság szombaton délután Franz J. L. elnöklése mellett ülést tartottak, melyen jelen voltak: Baaden Károly, Balázi József, Bányai Jakab, Benkovich Miklós, Dékány János, Haidegger Ödön, Klein Mór, Krumenacker Ferenc, Magyary Pál, Streitman Antal, Sztrosz Béla, Szávics Sándor, Szegfű Sándor, Urhegyi János, Wégling István, Weisz Izidor.

A bizottságok üléséről, amelyen több fontos iskolai ügy került megbeszélésre, az alábbiakban számolunk be:

Az ülés elején az elnök meleg szavakban emlékeztik meg a gondnokság egyik buzgó tagjának dr. Mangold Samu elhunytáról. Indítványára a gondnokság a jegyzőkönyvben örökíti meg emlékét és az özvegyet kivonatlag értesíti részvételéről.

A tárgysorozat egyik érdekes pontja volt a gondnokság állásfoglalása

az egyhuzamban való tanítás mellett.

A tantestület kimerítő előterjesztésben sorolta fel tapasztalatait, amelyek ezen tanítási rendszer előnyössége mellett bizonyítanak, amely mellett a szűk többsége is döntött.

Franz J. L. elnök indítványára, ki Poroszországra hivatkozik, ahol a szülők, orvosok és tanítók nagy többsége az egyhuzamban való tanítást hívnék vallotta magát és így ott meghonosították, a gondnokság egyhangúlag mellette foglal állást és állandósításáért a kir. tanfelügyelő útján felterjesztést intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Más ügyek.

A városi tanács arról értesíti a gondnokságot, hogy az oppova negyedik osztály ottani elhelyezése nehézségebe ütközik és nagy költséggel jár, miért is kéri, hogy azoknak a jövő tanévre a volt kórház-pületben való elhelyezése iránt intézkedjék. Sztrosz Béla azt hiszi, hogy esetleg sikerül ezen osztályokat az Eötvös-utcai iskola melléti házban elhelyezni. Bányai Jakab helyesli ezt a megoldást, ellen esében inkább felváltott félnapos tanítással az Eötvös-utcai iskolaépületben helyezné el az osztályokat, Krumenacker Ferenc ez utóbbi megoldást nem tartja célszerűnek, hanem inkább a tanács javaslatát fogadja el. A gondnokság, miután még Baaden és Wégling igazgatók és Szávics Sándor szóltak a kérdéshez, Krumenacker indítványát fogadta el.

A gondnokság ezután tudomásul vette, hogy a kir. tanfelügyelő indokolt kérelmükre Baaden Károly igazgatónak juniusra, br. Pászthory Riza és Jankovits Miklós tanítónak az év végéig szabadságot engedélyezett, majd

a vizsgák idejét

junius 18—23-ig tűzte ki és Szegfű S. indítványára megsürgeti a Révay-utcai átjárót. Az inasiskolai bizottság ülésén a jövő évi költségvetést terjesztették elő, a vizsgák idejét pedig junius 18—22-ig tűzték ki.

Ezután Bányai Jakab felemlíti, hogy a temesvári iparkamara

a tanonciskolák

szubvencióját beszüntette azzal, hogy ezen pénzt tanoncotthon és egyéb építkezésekre akarja fordítani. Beható indoklás után azt indítványozza,

hogy Szeged és Temesvár példájára Nagybecskereken is létesítsenek

tanoncotthont,

ahol az idegenből idekerülő inasok ellátásban és erkölcsi nevelésben részesüljenek.

A bizottság Streitman Antal, Krumenacker Ferenc és az elnök hozzászólása után elvből helyesli ezen otthon létesítését és megbizta az indítványozót és Streitman tanárt egy tervezet elkészítésével.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárasi jelentése. Május 15.

Barométer súlyedő délután 138 órakor: 747.9 mm. Hőmérséklet: maximum 29.4 C°, min. 12.4 C°. Csapadék: —. Felhőzet: Cu 4. Szélirány és erősség: SE. 3.

Jóslat a következő 24 órára: Nyhe. Zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasás. Jól mutatja a helyi magasságra való átszámítás nélkül 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percgig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; felhőzet: Ci — fűtőfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, Nb — esőfelhő, Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — bányafelhő, Cu—St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — észak, S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság: 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szél erősség: 0 — szélcsend, 8 — nagy vihar.

A gyermeknap.

— Az első nap. — Gyűjtés az utókon. —

Nagybecskerek, május 15.

A nagybecskereki gyermeknapok elseje tegnap folyt le.

A bizottság merészen a fagyosszentek idejére tűzte ki a gyermeknapokat, számítva arra, hogy sikerül ezzel a nagy jótékony akcióval a szentek s akkor mindjárt egy másik jótéteményt is gyakorol. És a merész terv teljes mértékben sikerült is, mert nem is tavaszi, de nyári tündöklésben folyt le a fagyos szentek s tegnap Bonifác napján az első gyermeknap.

A gyermekvédő liga nagybecskereki bizottsága dr. Dellimanics Lajos főispánnal az élén, valamint a lelkes hölgybizottság dr. Dellimanics Lajosné elnökével és Jankó Ágostonné alelnökével nagy buzgalommal készült a gyermeknapra s velük együtt Szilágyi Albert m. tb. főjegyző mint titkár fáradhatlanul agitált a gyermeknap érdekében s a buzgokodás már a tegnapi első nap eredményén is meglátszott.

A hölgyek már jókor reggel fölvonultak a templomokhoz s ott kezdték meg a gyűjtést. A templomi gyűjtés hat helyen folyt. És pedig a róm. kath. plébánia templom, a főgimnáziumi templom, az ev. ref. templom, a zárdai kápolna és a szerb templomok bejárata előtt. A zsidó templomnál már pénteken este gyűjtöttek a hölgyek.

Tizenegy órakor azután a hölgybizottság más tagjai a vármegyeház előtt és a Hunyady-utcán a cukrászdánál fölállított sátrakhoz vonultak s itt indult meg a gyűjtés, amely délelőtt 11 órától déli 1 óráig, délután pedig 5 órától 7 óráig folyt igen szép eredménnyel.

Ma délelőtt persze még fokozottabb buzgalommal folyt a gyűjtés, különösen a vármegyeháza előtt, ahol a tavaszi rendes közgyűlésre érkezett idegenek a nemes célra igen jó adóalanyul szolgáltak.

— Uj iparengedélyek. Nagybecskerek város tanácsa, mint elsőfokú iparhatóság a szombaton délelőtt megtartott ülésén a következő újabb iparigazolványokat adta ki: Perlesz Ferenc, Balázs Izó és Singer Ferencnek norinbergi és rövidáru kereskedésre, Machalek Lajosnak szabó, Merschbacher Jánosnak kőműves, Zselenszky Károlynak pedig asztalosmesterségre.

— A kulturregyesület ülése. A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága tegnap délután 4 órakor a vármegyeház alispáni kistermében dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző, ügyvezető igazgató elnöklésével ülést tartott, amelyen az egyesület ez idei rendes évi közgyűlését készítette elő. Az elnök igazgató az ülésen bejelentette, hogy az egyesület elnöke dr. Dellimanics Lajos főispán az egyesület ez idei rendes évi közgyűlését f. évi május hó 28-ikán d. e. fél 10 órára hívta össze, amit az igazgatóság tudomásul vett. Ezután Somfai János titkár bemutatta az egyesület lefolyt évi munkásságáról szóló terjedelmes mindon részletre kiterjedő jelentését, amely az egyesület nagy-

Sunlight

Gyapju és flanellek részére nincs finomabb és tisztább mosószer mint a **Sunlight szappan**

A Sunlight szappannal mosott gyapjuk öszemenése vagy öszeszugorodása kivánzárra.

Kettős darab 30 fillérért.
Nyolcszögletű darab 16 fillérért.

254

aranyu és kiválóan eredményes tevékenységéről tesz tanuságot. A jelentést, amely az egyesület évkönyvében fog megjelenni, az igazgatóság egyhangu örömmel vette tudomásul s Somfai János titkárnak a jelentés gondos megszerkesztéséért köszönetét és elismerését fejezte ki. Mayer Rezső pénztáros betérjesztette az egyesület zárószámadásait s a számvizsgálóbizottság jelentését, amely szerint a bizottság az egyesület vagyonát, számadásait s könyveit a legnagyobb rendben találta. Betérjesztette továbbá a pénztáros a folyó évi költségvetést is s az igazgatóság ugy a számadásokat, mint a költségvetést jóváhagyásra ajánlja a közgyűlésnek. Az elnöklő igazgató indítványára ehatározta továbbá az igazgatóság, hogy a verseczi „Délvidék” című lapot, mely negyedszázad óta lelkes munkása a magyar nemzeti művelődésnek főnállásának 25 éves évfordulója alkalmából melegen üdvözl. Miután még az igazgatóság a nagybecskereki filharmóniai egyesületnek a zenei kultúra körüli tevékenységének előmozdítására 200 korona évi segélyt szavazott meg, több kisebb belső ügy elintézésével az ülés véget ért.

— **A céllövő-ifjuság mulatsága.** A nagybecskereki céllövő-ifjuság szombaton este a kaszinóban sikerült, műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendezett, amelyen megjelent dr. Dellimanic Lajos főispán, mint az egyesület védnöke, Gyertyánffy Jenő főszolgabíró és Magyar Pál pápai kamarás, apátplébános. Az egyesület műkedvelő tagjai „A mozgó fényképek” című háromfelvonásos bohózatot adták elő, amelyet vidám táncmulatság követett. A szindarab betanításáért és rendezéséért Prém Péter segédlelkész tette az elismerés.

— **A nagyikindai polgáriskola terve a gazdaságkongresszuson.** A napokban Budapesten megtartott IX. orsz. gazdaságkongresszus is foglalkozott a Nagyikindán tervezett gazdasági irányú 7 osztályú polgáriskolával. Habár ezen kérdés nem szerepelt a kongresszusi programmban, a szakoktatási bizottság, Pálffy Béla gróf elnöklete alatt — tekintettel a közepoktatási intézeteknek tervbe vett reformjára — mégis előszóval tartotta a közepoktatási intézeteknek tartotta a közepoktatási iskolák iránt való álláspontját meghatározni. A vitát a pozsony megyei gazdasági egyesület indítványa vezette be, mely azt kívánja, hogy a polgári iskola reformáltassék, úgy, hogy az ott, ahol a helyi szükség megkívánja, felsőbb osztályában a jobbmódu gazdák fainak az általános gyakorlati műveltségén kívül még némi gazdasági ismereteket is nyújtson és őket az egyéves katonai szolgálat kedvezményére feljogosítsa. Az indítvány mellett értelt Tas Ferenc polg. isk. tanár, aki gazdag adatokkal fejtegette a gazdasági oktatás hiányait, az 1883-ik évi minősítési törvény tarthatatlanságát, a külföldi gyakorlati irányú oktatás helyességét és a polgári iskola rendezetlenségének közgazdasági hátrányát stb. Általában a kongresszus sajnálattal tapasztalja, hogy nincs olyan iskola, melyben gazdasági ismereteket, megönkéntességi jogot is meg lehetne szerezni, a földmives iskolák és akadémiák között nincs középut, továbbá, hogy a kisebb hivatalokban nincs senki, akinek mezőgazdasági ismeretei is volna. E kérdés fontos közgazdasági jelentőségét még Horváth Jenő bizottsági jegyző és Szabó István előadó fejtegették. A gazdák a gazdasági ismereteknek az összes közepiskolákba való bevezetését napirenden fojzák tartani s alkalmasint a legközelebbi kongresszus részletesebben is fog ezzel foglalkozni.

— **Iparkiallítás Ferenchalmon.** E hó 21-én, vasárnap a ferenchalmi (Fraczfeld) ipartestület érdekesnek ígérkező ipari kiállítást rendez az ottani és környékbeli termékekből. A kiállítás iránt már eddig is nagy érdeklődés nyilvánul.

— **Szövetkezetek kongresszusa Pancsován.** A torontálmezei szövetkezetek szövetsége f. évi június hó 5-ik napján Pancsova város székházának közgyűlési termében d. e. 9 órakor kongresszust tart. Napirend a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Logojda Mihály, a glogoni hitel-szövetkezet könyvelőjének a hisgazda által hasznalható mezőgazdasági gépekről szóló előadása. 3. Bugarszky Mihály nagybecskereki tanító-nak a káros népszokásokra vonatkozó előadása (szerb nyelven). 4. Indítványok. A kongresszus után a pancsovai gazdasági intézetek fogják megtekintetni és a délelben tartandó társasbéd után a kongresszus tagjai kirándulást tesznek Belgrádba.

— **Szerelmelel a Bégába ugrott.** Krampf János itteni fiatal cipészsegédet gyengéd szerelmi kötelekek fűzték Kubinyi Erzsébet 16 éves cselédleányhoz. Egyengéd kötelekek a napokban megszakadtak, mert a szerelmes leány észrevette, hogy Krampf más leány körül legyeskedik. A szerelmes leány a cipészsegédnek ezt a hűtlenségét annyira a szívére vette, hogy tegnap este felé a Napholz-fele téglagyár közelében a Bégába ugrott. Jára József városi irnok és Nagy József hivatalosolga éppen a közelben tartózkodtak s látták a leányt, amidőn a vízbe vetette magát. Gyorsan a segítségére siettek s egy hosszú pózna segítségével sikerült is nekik a leányt a vízből kimenteni, akinek a még kissé hideg fürdőn kívül semmi baja nem történt.

— **Dézsába fult kis gyerek.** Mint Kübekházárol jelentik, ott a napokban délután Engi Istvan két éves kislája, amikor a szülők felügyelete nélkül künn játszadozott a kertben s a kut melletti vízzel telt dézsában pancsolt, valahogy beleesett a dézsába s mire szülei rátaláltak, már megfuladt. A szülők ellen gondatlanság miatt megindították az eljárást.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Letárgyalták a honvédelmi költségvetést. — A kereskedelmi tárca.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti táv.) A hosszú földművelésügyi vita után a költségvetés többi tételei már gyorsabban mennek. Ma például már letárgyalták a honvédelmi költségvetést s azt úgy általánosságban mint részleteiben megszavazták, azonkívül pedig megkezdték a kereskedelmi tárca költségvetésének a tárgyalását.

Az ülésen Kabos Ferenc alelnök elnököl s az ülés megnyitása után Lukács László pénzügyminiszter mint kereskedelmi miniszter több vicinális javaslatot terjeszt be.

Utána folytatják

a honvédelmi költségvetés tárgyalását.

Az első felszólaló Haller István néppárti, aki a költségvetés ellen beszél.

Utána Brankovics Demeter horvát képviselő azt kívánja, hogy a honvédségnek Horvátországban „magyar és horvát királyi honvédség” címét adják.

Okolicsányi László ez ellen tiltakozik, majd a költségvetés ellen szól.

Ezután Hazay Samu honvédelmi miniszter reflektál a vitában elhangzottakra, mire a honvédelmi költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben megszavazzák.

Most

a kereskedelemügyi tárca költségvetése került sorra, melyet Heltai Ferenc előadó ismertet behatóan és szakavatottan s ajánlja elfogadásra.

Itt a vitát megszakították s az ülés háromnegyed két órakor véget ért.

Achim Andrást agyonlőtték.

Budapest, május 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Megdöbbentő véres dráma folyt le vasárnap Békéscsabán. Egy ottani tanárnak két fia magyarázatot kért ugyanis Achim Andrástól, a parasztpárt sokat emlegetett vezérértől, amiért atyjukat egy ottani ujságban durván megtámadta. Achim a magyarázat helyett bottal támadt a két

fiura, amire ezek egyike revolverrel agyonlőtte Achim Andrást. A véres dráma részletei az alábbiak.

Achim András, a békési parasztpárt vezére tegnap egy békéscsabai lapban durván nekiment Zsilinszky Endre békéscsabai főgimnáziumi tanárnak, aki Zsilinszky Mihály államtitkár öccse s egyben sikkasztással s más egyéb büns manipulációval vádolta meg.

A cikk után tegnap megjelent Achim Andrásnál Zsilinszky Endre két fia és pedig Zsilinszky Endre ügyvédjelölt és bátyja, Zsilinszky Gábor mérnök, tartalékos hadnagy. A két fiu magyarázatot és elégtételt követelt Achimtól atyjuk megtámadása miatt. Achim magyarázat helyett rátámadt a két fiura, kiutasította őket, sőt felkapta botját és ráütött Zsilinszky Endrere. Erre ennek bátyja, Zsilinszky Gábor revolvért rántott és *négyszer rálőtt Achim Andrára*, akit mind a négy golyó talált. A golyók közül az egyik Achim beleit furta át.

A két fiu a véres tett után Békéscsabára utazott s ott jelentkezett a hatóságknál, míg Achimot a kórházba szállították. Itt megvizsgálták s konstatálták, hogy *Achim sérülései halálosak*

A békéscsabai parasztság leövéseinek a hírére lázongásba tört ki, amely akkor, amikor meghallották, hogy Achim haldoklik, olyan méretűvé növekedett, hogy 65 csendőrt és két század katonaságot kellett Békéscsabára szállítani.

Tegnapra ezzel csak lassan helyreállt a rend, de mikor ma hire ment, hogy déli 1 óra 10 perckor Achim András meghalt, újra kitört a zavargás. A felázadt nép nekiment a főbíróknak és megverte. Közben egyre nagyobb tömegek gyűltek össze minden felől s valóságos lázadás ütött ki a városban, úgy, hogy most a hatóság egy ezred katonaságot kért a rend fentartására.

Az új csanádi püspök felszentelése.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dr. Glattfelder Gyulát, a csanádi egyházmegye új püspökét tegnap vasárnap d. e. 10 órakor szentelték föl nagy ünnepiességgel a budapesti egyetemi templomban. A felszentelést Csernoch János kalocsai érsek végezte Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök és Hosszu Vazuj lugosi gör. kath. püspök segédletével.

A hunyadmegyei alispán felfüggesztése.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Déváról sürgönyzik, Kluen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök mint belügyminiszter Pogány Béla hunyadmegyei alispánt az ismeretes hunyadmegyei szabálytalanságok miatt felfüggesztette állásától.

Antiszemita gyűlés Budapesten.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap délelőtt 10 órakor Budapesten nyílt antiszemita jellegű gyűlés volt, amellyel egy antiszemita-párt alakításának előkészítését célozták. A gyűlésen, amelyen felszólalt Polonyi Géza is jelen volt a fia Polonyi Dezső, valamint több más függetlenségi képviselő, nyílt harcot hirdettek a zsidóság s a szabadkőművesek ellen s hangoztatták egy antiszemita-párt megalakulásának szükségességét. Justh Gyula mikor meghallotta, hogy a gyűlésen résztvettek Polonyiék és még mások is pártjából, kijelentette, hogy a képviselőház legközelebbi ülésén fel fog szólni és tiltakozni fog az antiszemita-párt megalakítása ellen.

Tőzsde.

Buza (májusra)	24.92—
Buza (októberre)	22.76—
Rozs (májusra)	15.40—
Tengeri (májusra)	13.16—
Tengeri (júliusra)	13.38—

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdetorgalmról és a pénzügyről.

Budapest, május 11.

Kedvezőtlen külpolitikai hírek, nevezetesen a mexikói lázadás és a marokkói kérdés körül esetleg támadható újabb bonyodalmak, nemkülönben a király gyengélkedéséről elterjedt, bár ismételtlen a leghatározottabban megcáfolt hírek, a legutóbbi hét folyamán és különösen az utóbbi napokban kedvezőtlenül befolyásolták a tőzsde irányzatát és csaknem az összes forgalomba került értékek árfolyamai kisebb nagyobb visszaesést szenvedtek. A barátságos hangulatot, mely úgy a vezető és nemzetségi, valamint a kisebb helyi értékekre is kiterjedt, a pénzügynek aránylag kedvező helyzete sem volt képes enyhíteni és dacára a pénzügyre beállott könnyebülésnek, melyre a fővárosi kölcsön ellenértékének átutalása kedvezően hatott, még a fix kamatozású értékek, nevezetesen a járadék is hanyatló irányzatot követett. A kedvetlen hangulatot egyébként a külföldi, nevezetesen a bécsi tőzsde alacsonyabb jegyzései is támogatták.

Az általános gyenge irányzat mellett is külön meg kell emlékeznünk a Magyar asfalt részvények rohamos árfolyam hanyatlásáról. E részvények, melyeknek árfolyama még rövid idővel ezelőtt a névérték, azaz 200 kor. felett állott, azonban már a múlt héten, az osztalék elmaradásának hírére kb. 170-ig csökkent, e hét folyamán, főleg a társaság igazgatóságának a mérleggel kapcsolatban közzétett kommunikéjának hatása alatt egészen 72-ig mentek vissza, míg az alacsony árfolyamon történt vásárlások folytán ismét kb. 95-ig javultak.

A vezető értékek közül leginkább Magyar és osztrák hitel, Magyar jelzáloghitelbank, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank, Rimamurányi és Közúti vaspálya részvények szenvedtek kisebb-nagyobb áresökkenést, míg Magyar bank és

kereskedelmi r. t. részvények különböző hírek hatása alatt eleinte szilárd irányzatot követtek és később is jól tartott árfolyamok mellett kerültek forgalomba.

Az ipari értékek piacán is az árfolyamok általánosságban kissé lemorzsolódtak, különösebb árváltozásokról azonban nem igen számolhatunk be. Egyes papírok egyik Franklin-nyomdai részvények, Magyar ruggyantaárugyári részvények, Magyar cukoripari részvények, utóbbiak a magyar kartellitárgyalások menete szerint, időnként élénkebb kereslet tárgyát képezték és átmenetileg árváltozást is értek el, mely azonban az általános hanyatlás folytán ismét elenyészett.

A sorsjegypiac változatlan; érdeklődés leginkább az utóbbi időben favorizált két sorsjegynem: a konv. jelzálog-sorsjegy és hazai takarékpénztári sorsjegyek iránt mutatkozott, míg kisebb sorsjegyek közül főleg az Erzsébet szanatórium sorsjegyek képezték kereslet tárgyát.

261. sz. 1911.

Nagybecskereki tisztai árm. társulat.

Árverési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a társulat védőtöltésin termett fű a társulat kiküldöttjei által a helyszínen kilométeres szakaszokban a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adni.

A muzslyai védőtöltésen termett fűre vonatkozólag az árverés f. évi május 20., szombaton reggel 8 órakor a muzslyai kompnál veszi kezdetét és folytatódik az écskai uradalmi erdőig.

A társulati töltésen pedig az árverés f. évi május 26-án, pénteken reggel 8 órakor veszi kezdetét a védőtöltés 0 klm.-nél (Babatónál) és folytatattik a Szerb-elemér, Szerb- és Tótaradác, Nagybecskerek és lukácsfalvi határokon átvonuló tiszamenti védőtöltésen a 30.4 klm.-ig. továbbá az alsó töltésen a társulati gyümölcsös végéig; május 27-én, szombaton reggel fél 8 órakor pedig az árverés kezdődik a tiszamenti védőtöltés 5. sz. régi őrházánál és folytatattik a bégamenti védőtöltésen az écskai uradalmi fehértől.

Nagybecskerek, 1911. évi május 15.

535-3.1

Társulati igazgatóság

Fertőztelenítő szerek.

Nyers carbol

literje 30—40 és 60 fillér.

Hordó számra 100 kiló 24, 30, 40 K.

Tiszta carbolsav kilója 3.50 K.

Creolin literje 60 fillér

Carbolineum . . . literje 24 fillér.

Carbolsav kilója 20 fillér.

Zöldgális kilója 20 fillér.

Lysoform, hysol, formalinpasztillák jutányosan raktáron.

Kovács Sándor drogériája
Nagybecskerek.

Telefonsz. 43.

(521—(3)12.1)

Telefonsz. 43.

1120. szám. 1911.

526—3.2

Pályázati hirdetés.

Bóka községében egy kataszteri nyilvántartói állás 1000 korona évi fizetés élvezete mellett lesz betöltendő. A jegyzői teendőkből jártasság és a szerb nyelv ismerete megkívánatik.

Bóka, 1911. május 10.

Bóka község előljárósága.

Nagyszentmiklós községében a végrehajtási ügyekben teljesen jártas, lehetőleg a román nyelvet is beszélő egyén, havi 100 korona fizetés mellett f. évi június hó 1-től felfogadtatik. Okmányolt kérvények a községi előljárósághoz küldendők.

Nagyszentmiklós, 1911. május hó 12.

Községi előljáróság.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Benó Testvérek ezelőtt Kokits A. F.

divat-, rövid- játék- és cipőkereskedés Nagybecskerek.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Labdák, parfümök, harisnyák, ingek, női ruhadiszek, ibolyák és más kalapvirágok, kötött átmeneti kabátok leánykáknak és felnőtteknek.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és pontosan elintézzük. — Meg nem felelő áruk szívesen visszavétnék.

Külön cipőosztály:

Női R chevro félcipő	K. 6.70
Női R chevro magas fűzős	K. 7.80
Férfi erős strapa cipő	K. 7.50
Férfi R chevro és R box magas	K. 9.—
Tornacipők fiuknak	K. 3.—

Barna cipőkben szép választék.

Telefon 201. Telefon 201.

465—2008

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadóúti Nagybecskereken.